

ARPA BİTKİSİNİN SELEKSİYASI ÜÇÜN İLKİN MATERIAL SEÇİLMƏSİ

Ləman Rəsulova

*Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin Genetik Ehtiyatlar İnstitutu,
lemanrasulova566@gmail.com*

Tədqiqatın əsas məqsədi yazlıq arpanın dünya kolleksiyasını öyrənmək, iqtisadi qiymətli əlamətlərin yeni mənbələrini müəyyən etmək və onların əsasında Azərbaycan şəraitinə uyğunlaşdırılmış yeni seleksiya materialı yaratmaqdan ibarət olmuşdur. Bu məqsədə uyğun olaraq, aşağıdakı məsələlər müəyyən edilmişdir: yazlıq arpanın kolleksiya nümunələrinin əsas iqtisadi qiymətli əlamətlərinə görə tədqiqi: məhsuldarlıq, artan mövsümün müddəti, yerləşmə müqaviməti, xəstəliklərə qarşı müqavimət; G₁ hibridləri üzrə təsərrüfat qiymətli əlamətlərin irsiyyətini müəyyən etmək və onların seleksiya qiymətləndirməsi və istifadəsi üçün tövsiyələr vermək; qiymətli əlamətlər kompleksinə uyğun olaraq birləşmələri seçmək və onların əsasında yaz arpasının yetişdirilməsi üçün yeni mənbə materialı yaratmaq; yazlıq arpa yetişdirilməsi üçün ən perspektivli xətlərin yaradılması və s.

Tədqiqat zamanı qısa vegetasiya dövrünü yüksək məhsuldarlıqla və bir sıra digər qiymətli əlamətlərlə birləşdirən tez yetişən sortlar qrupu müəyyən edilmişdir. Erkən yetişmiş sortlar xüsusi diqqətə layiqdir: Temp, Mamluk, Sokol (Rusiya), Stalker (Ukrayna), TgotrBop (Kanada). Onlar həətə həddindən artıq quraq illərdə belə standartla bərabər və ya ondan yüksək məhsul verir və quraqlığa davamlı formaların yaradılması üçün başlanğıc material kimi böyük dəyərə malikdir.